

UDENRIGSMINISTERIET

Notat til Udenrigspolitisk Nævn

Dato:
22-02-21

Danmarks medlemskab af FN's Menneskerettighedsråd: Forventninger til rådets 46. samling den 22. februar – 23. marts 2021

Danmark er medlem af FN's Menneskerettighedsråd for perioden 2019-2021. Rådets 46. samling afholdes i Genève i perioden 22. februar – 23. marts 2021. Det er Danmarks syvende samling som medlem.

Rammerne for afholdelse af samlingen

COVID-19-restriktioner har i væsentlig grad påvirket afviklingen af de seneste samlinger i rådet og vil også påvirke afholdelsen af denne samling. Der er altovervejende tale om en virtuel afvikling, herunder hvad angår forhandlinger og afstemninger om resolutioner. Nogle lande har udtrykt modstand imod særligt virtuel afvikling af afstemningerne, og det er stadig uklart, hvilken løsning, der kan opnås enighed om. En virtuel afvikling vil gøre især resolutionsforhandlingerne mindre dynamiske og derfor alt andet lige vanskeligere. Der vil i tilknytning til samlingen kun blive afholdt et meget begrænset antal virtuelle arrangementer. Mulighederne for civilsamfundets deltagelse vil derfor også være begrænsede.

Generelle forventninger til samlingen

Rådets årlige hovedsamling åbnes dags dato af FN's generalsekretær, Antonio Guterres, formanden for FN's generalforsamling, Volkan Bozkir, og FN's Højkommissær for Menneskerettigheder, Michelle Bachelet. Efterfølgende vil et stort antal ministre afgive videoindlæg, herunder den danske udenrigsminister. Ministeren vil her fremhæve aktuelle og særligt bekymrende landesituationer samt danske menneskerettighedsprioriteter.

Der vil herefter blive afholdt mere end 40 debatter med uafhængige FN-eksperter og med højkommissæren for menneskerettigheder. Der forventes fremlagt omtrent 30 resolutioner, nogle med tematisk fokus og andre med landefokus.

Forhandlingerne om adskillige resolutioner forventes at blive vanskelige, især i lyset af rådets nye medlemskreds i 2021, som bl.a. omfatter Kina, Rusland, Cuba og Pakistan. USA vil fra og med denne samling genoptage sin deltagelse i rådets arbejde. Der vil fra denne samling kun være ni EU-lande i rådet, hvor der sidste år var ti EU-lande.

Danmark vil som altid arbejde for, at alvorlige menneskerettighedskrænkelser overvåges og undersøges – uanset hvor de begås -, at de ansvarlige bliver stillet til ansvar, og at de danske tematiske menneskeretlige prioriteter nyder fremme. Det vil ske med udgangspunkt i en stærk EU-stemme i rådet og gennem etablering og styrkelse af tværregionale alliancer. Danmark vil bl.a. arbejde for, at det øgede pres på menneskerettighederne, som har fundet sted under COVID-19-pandemien mange steder i verden, bliver imødegået. Udenrigsministeren planlægger at deltage virtuelt i et muligt arrangement om COVID-19 og det øgede pres på menneskerettighederne.

Kritiske landesituationer og tematiske sager

En række kritiske landesituationer og tematiske sager behandles hvert år på marts-samlingen. Desuden ventes et antal øvrige - herunder enkelte nye - initiativer præsenteret.

Kritiske landesituationer

De kritiske landesager påkalder sig typisk mest opmærksomhed i rådets arbejde. I lyset af menneskerettighedssituationen i Hviderusland har Danmark taget initiativ til et tvær-regionalt indlæg, der fordømmer menneskerettighedskrænkelserne og kræver, at de ansvarlige bliver stillet til ansvar. Udenrigsministeren vil afgive indlægget på vegne af gruppen af lande i forbindelse med debatten om højkommissærens rapport om situationen i Hviderusland. Danmark arbejder for en stærk EU-resolution om Hviderusland, der etablerer en uafhængig ”accountability”-mekanisme. Udenrigsministeren afgav umiddelbart forud for samlingen desuden et indlæg på et virtuelt arrangement afholdt af Danmark om menneskerettighedssituationen i Hviderusland den 18. februar med deltagelse af blandt andre hviderussiske civilsamfundsrepræsentanter

Herudover har ministeren forud for den 46. samling, ved en særsamling den 12. februar om situationen i Myanmar, fordømt militærkuppet, stillet krav om at de anholdte civile ledere løslades samt at civilregeringen genindsættes.

Endelig vil Danmark gennem nationale indlæg udtrykke bekymring for situationen i hhv. Egypten, Etiopien, Kina og Rusland. Derudover vil vi arbejde for, at disse situationer også adresseres i EU's indlæg.

Under den 46. samling vil der være betydeligt fokus på de resolutioner, der – til forskel fra andre landeresolutioner – forhandles under det særskilte dagsordenspunkt om menneskerettighedssituationen i Palæstina og andre besatte arabiske territorier (dagsordenspunkt 7). Der blev tidligere vedtaget fem resolutioner under dagsordenspunkt 7. I 2019 valgte det palæstinensiske selvstyre som led i forhandlingerne med EU at flytte én af resolutionerne til rådets dagsordenspunkt 2, som vedrører forskellige temaer og landesager. Dette blev fastholdt i 2020. Der pågår dialog mellem EU og palæstinenserne om tilgangen på denne samling.

Danmark finder i lighed med de øvrige EU-lande, at det selvstændige dagsordenspunkt 7 bør afskaffes, således at menneskerettighedssituationen relateret til konflikten mellem Israel og Palæstina behandles på lige fod med andre landesituationer. Det selvstændige dagsordenspunkt var en del af aftalen i FN's Generalforsamling i forbindelse med rådets dannelse i 2006. Det er en vigtig prioritet for Danmark sammen med EU at arbejde for at fjerne denne forskelsbehandling.

Holdningen blandt EU-landene til menneskerettighedssituationen i de besatte områder samt til indholdet af resolutionerne varierer imidlertid, hvorfor EU-stemmerne trods enigheden fsva. dagsordenspunkt 7 i nogle tilfælde fordeles mellem ”ja”, ”nej” og ”afstælse”. Sidste år var der større EU-enighed end tidligere år, idet EU-landene i rådet stillede sig ens til tre af de fem resolutioner.

Der forventes desuden fremsat resolutioner om Myanmar, Hviderusland og Nordkorea (alle fremsat af EU), Syrien, Iran, Sri Lanka, Nicaragua, Sydsudan, Mali og Georgien. Der forventes EU-konsensus om disse resolutioner. Derudover vil der blive afholdt interaktive dialoger om de fleste af disse – og andre - landesituationer, herunder Yemen og Venezuela.

Tematiske sager

Danmark vil fortsætte sit internationale lederskab i forhold til torturbekæmpelse og som tidligere fremsætte den tilbagevendende resolution om kampen mod tortur, som i år vil omhandle politiets rolle. Der forventes som tidligere år bred tværregional opbakning til resolutionen. Resolutionsudkastet er udarbejdet med input fra dansk politi samt både danske og internationale civilsamfundsorganisationer.

Øvrige centrale tematiske resolutioner omhandler bl.a. retten til privatliv i den digitale tidsalder, menneskerettigheder og miljø, demokrati og retsstatsprincipper samt lige adgang til vacciner.

Kina forventes igen at fremsætte en resolution om fremme af menneskerettighederne gennem gensidigt fordelagtigt samarbejde. Danmark, EU og ligesindede lande finder, at resolutionen er problematisk henset til et ubalanceret fokus på princippet om ikke-indblanding - frem for staters pligt til at beskytte menneskerettighederne og respekten for legitim, offentlig kritik. EU har derfor tidligere kaldt resolution til afstemning, hvor EU-landene i rådet stemte imod.

Rusland forventes igen at fremsætte en resolution, som vil forsøge at underminere de særlige procedurer for rådets tematiske og landebaserede mandatholdere. Fra et dansk synspunkt er initiativet yderst problematisk og bør ses i forlængelse af den tidligere russiske resolution om modaliteterne for udvælgelse af mandatholderne sidste år, som Danmark kaldte til afstemning. Danmark og ligesindede finder, at initiativet er et angreb på mandatholdernes uafhængighed og vil kunne få negative konsekvenser.

Som vanligt fremsættes to resolutioner med fokus på religions- og trosfrihed af hhv. EU og OIC-landene. Resolutionen fremsat af EU omhandler individers tros- og religionsfrihed, herunder retten til ikke at tro og retten til at skifte religion. Resolutionen fremsat af OIC-landene omhandler religiøs intolerance, religiøs hadtale, religiøst motiveret vold mv. Begge resolutioner er med meget få ændringer blevet vedtaget med konsensus igennem nu 10 år. Det er en skrøbelig situation, hvor forslag om enhver ændring i én resolution medfører krav om tilsvarende ændringer i den anden.

Endeligt vil der blive afholdt interaktive dialoger om væsentlige emner, herunder kampen mod tortur, menneskerettighedsforkæmpere og børns rettigheder. Danmark vil desuden lægge vægt på at fortsætte det traditionelt stærke nordisk-baltisk samarbejde i rådet, herunder i forhold til afgivelse af fælles indlæg.

BILAG 1

Forventede resolutioner under Menneskerettighedsrådets 46. samling

Dagsordspunkt	Titel	Hovedsponsor(er)
1	High-level panel at HRC49 to mark the 10th anniversary of the SIDS/LDCs Trust Fund	Switzerland, Bahamas, Mauritius, Morocco, NL, NO m.v.
2	Promoting reconciliation, accountability and human rights in Sri Lanka	DE, UK, Canada, North Macedonia
	Promotion and protection of human rights in Nicaragua	Canada, Chile, Colombia, Costa Rica, Ecuador, Paraguay, Peru
3	Mandate of the Independent Expert on the enjoyment of human rights by persons with albinism	Cameroon on behalf of the African Group
	Human Rights and the environment (mandate renewal)	SI, Costa Rica, Maldives, Morocco, Switzerland
	Mandate of the Special Rapporteur in the field of cultural rights	Cuba
	The negative impact of the non-repatriation of funds of illicit origin to the countries of origin on the enjoyment of human rights, and the importance of improving international cooperation	Egypt on behalf of the African Group
	Human rights, democracy and the rule of law	RO, Rep. of Korea, Norway, Morocco, Peru, Tunisia
	Question of the realization in all countries of economic, social and cultural rights	Portugal
	The Right to Food (tbc)	Cuba
	Foreign debt and other related international financial obligations of States on the full enjoyment of all human rights, particularly economic, social and cultural rights (tbc)	Cuba
	Freedom of religion or belief	EU
	Torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment (substantial resolution)	Denmark
	The right to privacy in the digital age	AT, DE, Brazil, Liechtenstein, Mexico
	Promoting mutually beneficial cooperation in the field of human rights	China

Dagsordenspunkt	Titel	Hovedsponsor(er)
	Unilateral coercive measures	Azerbaijan on behalf of NAM
	Equal access to vaccines	Ecuador
4	Situation of human rights in the Democratic People's Republic of Korea	EU
	Situation of human rights in Myanmar	EU
	The human rights situation in the Syrian Arab Republic	FR, DE, IT, NL, Jordan, Kuwait, Morocco, Qatar, Turkey, UK
	Situation of human rights in the Islamic Republic of Iran	North Macedonia, Moldova, UK, Iceland
	Situation of human rights in South Sudan	UK, Norway, Albania
	Situation of human rights in Belarus in the run-up to the 2020 presidential election and in its aftermath (TBC)	EU
5	Special Procedures	Rusland
7	Right of the Palestinian people to self-determination	Palestine/ OIC
	Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan	Palestine/ OIC
	Human Rights in the occupied Syrian Golan	Syria/OIC
9	Combating intolerance, negative stereotyping and stigmatization of, and discrimination, incitement to violence and violence against, persons based on religion or belief	OIC
10	Cooperation with Georgia	Georgia
	Technical assistance and capacity-building for Mali in the field of human rights	African Group